

Cyklus: Otvorená kniha
Jurij Drumi
téma: Jazyk ako oheň

Dobrý deň, vitajte v programe Otvorená kniha.

M: Veriaci ľudia nie vždy prikladajú veľký význam svojej reči. Myslíme si, že oveľa dôležitejšie je to, čo robíme, ako to, čo hovoríme. Je to naozaj tak? Dnes nám na túto otázku bude odpovedať doktor teológie Jurij Nikolajevič Drumi. Dobrý deň Jurij Nikolajevič.

J.D.: Dobrý deň.

M: Dnes sa zameriame na reč veriaceho človeka. Aká by mala byť?

J.D.: Asi sotva dnes budeme mať hodinu správnej výslovnosti. Myslím si, že je veľmi potrebné sa porozprávať o reči kresťana z uhla pohľadu Biblie. Ide o to, že reč je jedným z prejavov človeka. Reč nie je možné oddeliť od skutkov, od správania človeka. Na druhej strane reč nie je možné oddeliť ani od myslenia človeka, od jeho vnútorného sveta, od jeho hodnôt. Preto má reč v kresťanskom náboženstve dôležité miesto a prikladá sa jej veľký význam. Na stránkach Svätého písma, v kresťanskej tradícii, v kázaniach kazateľov je to až do dnešných čias jedna z najdôležitejších otázok kresťanskej viery.

Chcel by som začať od analýzy jazyka a reči, ktorú nájdeme v Liste Jakuba 3,6: *„Jazyk je ohňom; svetom neprávosti medzi našimi údmí stáva sa jazyk: poškvŕňuje celé telo, a rozpaľovaný peklom zapáľuje beh života“*. A ďalej Jakub pokračuje, že jazyk je nepokojné zlo, ktoré nemožno skrotiť, že je plný smrtonosného jedu.

Raz ročne výbor Nobelovej ceny, zložený z vedci z rôznych oblastí, udeľuje Nobelovu cenu za objavy v rôznych vedných oblastiach. Tým sa oceňujú obrovské zásluhy pre celé ľudstvo, pretože každý objav poslúži pokroku ľudstva a zlepšeniu života človeka na zemi. Občas sa zamýšľam nad tým, či by nestálo zato udeliť Nobelovu cenu niektorému z biblických autorov.

Pretože na stránkach Svätého písma sa stretávame s rôznymi duchovnými zákonmi, ktoré boli objavené a zadefinované rôznymi ľuďmi pod vplyvom Božieho Ducha. Boli zapísané pre všetky ostatné pokolenia, aby sa ľudia mohli učiť, ako zlepšovať svoj život v súvislosti týmito zákonmi, aby ich život bol harmonickejší a v súlade s prvotným úmyslom Boha s človekom.

Inými slovami, pozerám sa na Sväté písmo ako na knihu alebo ako na prístroj, pomocou ktorého možno vidieť v noci. Rovnako ako Boh, ktorý rovnako dobre vidí cez deň, aj v noci, takisto aj Sväté písmo osvetľuje tmavé kúty života človeka, srdca človeka, jeho tajné myšlienky, skryté časti vnútorného sveta človeka. Keď Boh vojde do vnútorného sveta človeka, pomáha sa mu zorientovať, čo zmeniť vo svojom živote a to sa najviac týka reči človeka, jazyka človeka, kvality reči človeka a správania človeka, kvality života človeka a kvality vzťahov s ľuďmi naokolo.

Tu musím, žiaľ, skonštatovať, že sa nemáme čím chváliť, keď budeme hovoriť len o našom ruskom (aj slovenskom) jazyku a o tom, čo každý deň musíme počúvať, keď sa pozrieme, ako medzi sebou komunikujú ľudia, susedia, deti v škole, teenageri, muži a ženy, tak veľmi často počujeme nevhodné slová, ktoré urážajú ľudskú dôstojnosť, slová, ktoré vedú k následnej degradácii človeka, aj toho, kto to počúva. Pretože reč alebo vulgarizmy majú v sebe silu ničiť toho, kto to v reči používa alebo toho, kto to počúva.

Môžeme to povedať aj metaforicky: ruský jazyk bol pokrstený Ježišom Kristom, no v určitom historickom okamihu bol prekrstený antikristom. Pretože na jednej strane nachádzame v ruskom jazyku príklady pozoruhodnej plasticity, jasnosti, krásy, ktoré sú vlastné nášmu jazyku. No na druhej strane nastal úpadok jazyka a tá krása bola nahradená inými slovami, inými rečovými obratmi, ktoré na veľké nešťastie začali používať všetci. A ľudia si to nevšímajú, natoľko sa zžili a navykli si na takúto reč, že už nevnímajú, ako veľmi uráža aj tých, ktorí to počúvajú, aj tých, ktorí to hovoria.

Tu môžeme povedať, že Jakub má úplnú pravdu, keď hovorí, že jazyk môže byť zdrojom zla. Jazyk, reč človeka môže spôsobovať buď znovuzrodenie človeka alebo úpadok a zničenie človeka.

Zničenie alebo postupný úpadok sa začína práve rečou, pretože jazyk je prvé, čo spoznáva dieťa od svojich rodičov. Akým jazykom s ním rodičia rozprávajú, akou rečou sa medzi sebou rozprávajú vrstovníci, aké výrazy vkladajú do svojej reči, o čom sú tie výrazy. To sú v konečnom dôsledku určujúce faktory toho, ako bude človek vystupovať v morálnej oblasti v budúcnosti. Takže zopakujem. Začiatok zhoršenia sa začína jazykom a naopak, cesta k znovuzrodeniu človeka sa tiež začína od jazyka. To je dôvod, prečo Jakub upozorňuje veriacich práve na tento aspekt.

Okrem toho môžeme povedať, že dosť ľahostajne pristupujeme k tomu, aké slová vpúšťame do svojho vedomia. Viac pozornosti venujeme tomu, akú vodu pijeme, aké používame čistiace filtre, aby bola voda vhodná na pitie, ale sme neopatrní v tom, aké filtre si dáme do uší, aby sme nevpušťali do svojho vnútorného sveta také slová, ktoré budú na nás pôsobiť deštruktívne.

Sväté písmo znova a znova napomína človeka, hovorí: Aké sú tvoje myšlienky, taká je aj tvoja reč. Tvoja reč ťa prezrádza. Tvoja reč svedčí nielen o tom, odkiaľ si, ale aj o tom, kto si. Je veľmi zriedkavé, keď niekto dokáže hrať dvojité rolu a prechytračiť samého seba. Nie je to možné, lebo keď človek skôr či neskôr vpustí do seba jedovaté slová, neslušné slová, potom sa človek sám stáva rovnakým ako tieto slová.

M: To je zaujímavé. Publilius Syrus napísal, že reč je obrazom duše. Keď máme starosť o našu dušu, mali by sme mať starosť aj o našu reč.

J.D.: Žiaľ, jazyk, ktorým komunikujú naši súčasníci nesie v sebe pečať iného sveta. Kriminálneho sveta. Kriminálny jazyk je súčasťou bežnej reči dnešného človeka. Týka sa to domácnosti, rodiny, osobnosti, pracovných kolektívov.

Takže, keď počujeme „reč spodiny“ a to aj v reči vysokopostavených ľudí, niekedy to spoločnosť prijíma ako „je to náš človek, sme ľudia z jednej vrstvy“, ale v skutočnosti na tom nie je nič dobré, pretože jazyk je ako heslo, podľa ktorého sa určuje, aký je samotný človek. Keď je to heslo a reč z kriminálneho sveta, ktorý začína byť každodennosťou v nekriminálnom svete, môžeme to nazvať kriminalizáciou každodenného života.

A to je pre nás katastrofa, keď si národ neuvedomuje nebezpečenstvo, ktoré mu hrozí v dôsledku tohto javu. Pretože vulgárny jazyk vedie k vulgarizácii spoločnosti, k degradácii človeka a jeho morálnych hodnôt a následky sú veľmi smutné.

Júlia, rozmýšľali ste niekedy o tom, prečo sa Boh nazval Slovom? Prečo sa prirovnal ku Slovu?

M: Slovo je jednotkou komunikácie, pretože medzi sebou komunikujeme prostredníctvom slov. Môžeme komunikovať aj gestami alebo pohľadmi. Keď ľudia rozprávajú rôznymi jazykmi, napr. keď sú z rôznych krajín a začnú medzi sebou komunikovať, vyzerá to komicky, ale snažia sa nejako gestami pochopiť jeden druhého. No predsa celá informácia nebýva odovzdaná. Niečo pochopíme a niečo nechápeme. No keď hovoria spoločným jazykom, všetko je hneď tak, ako má byť.

J.D.: Aj vtedy sa stáva, že nechápeme jeden druhého. Je to pravda, existuje jazyk neverbálnej komunikácie, ale výhoda človeka je práve v tom, že vie hovoriť.

Človek svoje myšlienky vyjadruje slovami a to si treba vážiť. Boh, počas hľadania cesty k srdcu človeka, počas hľadania cesty k spoločenstvu s človekom, napísal, že Božie slovo sa Telom stalo. Teda inými slovami, Slovo sa stalo životom, Slovo bolo odeté do tela. Slovo je jedno z Božích mien. To je tá loď, na ktorej sa Boh vybral v ústrety človeku, aby stretol človeka na jeho úrovni, aby s ním mohol komunikovať, aby mu mohol pomôcť.

Vidím v tom veľmi hlboký zmysel, pretože vedomie človeka, ktoré je nakazené smrtonosnými, jedovatými, otrávenými slovami sa fakticky nachádza pod vplyvom démonských síl. Nato, aby človek mohol bojovať s týmito démonskými silami, mu Boh ponúka svoje Slovo, čisté Slovo, živé Slovo, ktoré má váhu, Slovo milosti.

Keď človek vpúšťa toto slovo do svojho vedomia, vtedy sa z neho vytláčajú tie slová, ktoré prinášajú poníženie, smrť a ktoré ničia ľudskú dušu. To je dôvod, prečo bolo kresťanstvo vždy citlivé nato, akým jazykom majú medzi sebou komunikovať nasledovníci Slova, Ježiša Krista. Preto je ponaučenie, analýza, ktoré znie od Jakuba, veľmi vhodná pre dnešné časy, aby sme ju prijali a poučili sa z nej.

Okrem toho by som chcel povedať, že jazyk, ktorým ľudia komunikujú navzájom, má aj náboženský význam. Nie je dostačujúce znížiť komunikáciu človeka len na horizontálnu úroveň, pretože tu sa prejavuje aj iný rozmer: človek – Boh.

Napr. otvorme si 3. knihu Mojžišovu 24. kapitolu, kde sa rozpráva jeden príbeh, ktorý na prvý pohľad vôbec nesedí do daného kontextu, pretože 3. kniha Mojžišova obsahuje rôzne ustanovenia rituálneho charakteru, ktoré súvisia s prinášaním obetí vo svätyni. A zrazu sa tu nachádza príbeh v 3. knihe Mojžišovej 24,10-16.

Počúvajte, čo je tu napísané: *„Raz vyšiel medzi Izraelcov syn Izraelky, ktorý bol synom muža Egyptana. Syn Izraelky a istý Izraelec sa povadili; 11 syn Izraelky sa rúhal menu Božiemu a klial. Potom ho priviedli k Mojžišovi. 12 Dali ho do väzenia, kým nedostanú rozhodnutie na základe výpovede Hospodínovej. 13 Vtedy hovoril Hospodin Mojžišovi: 14 Vyveď rúhača z tábora a nech mu položia ruky na hlavu všetci, ktorí ho počuli; nech ho celý zbor ukameňuje. 15 Izraelcom však povedz: Každý, kto prekláje svojho Boha, ponesie svoj hriech. 16 Kto by sa rúhal menu Hospodínovmu, má byť vydaný na smrť: nech ho celý zbor ukameňuje. Nech je vydaný na smrť cudzinec i domorodec, ak sa rúha menu Božiemu.“*

Všimnite si, že sa tu odohráva hádka medzi tzv. „čistým“ Izraelcom a Izraelcom, ktorý bol synom Egyptana. Teda dedičstvo Egypta bolo možné vidieť v každodennom živote, iný národ bol prítomný medzi „novopečeným“ Izraelským národom. Samozrejme, že detaily ani príčinu hádky nepoznáme, no počas hádky prešli cez osobnostné nezhody až po náboženstvo, na Bohov a toto je najcitlivejšia oblasť pre každého človeka.

Pre každého človeka je jeho náboženský život tou najsvätejšou a najcitlivejšou oblasťou, na ktorú reaguje veľmi emocionálne. Dokonca aj keď ide o neveriaceho človeka, aj on má svoje idoly, vzory, ktorým verí, ktoré si ctí. Preto keď má niekto takú drzosť siahnuť na túto svätú vec, samozrejme, že to akéhokoľvek človeka vyvedie z rovnováhy. Tu vidíme to isté. Počas hádky sa jeden z nich začal rúhať voči Božiemu menu Boha, ktorého vyznával ten druhý. A tento príbeh nám slúži ako ilustrácia toho, čo znamená vyslovovať meno Božie nadarmo.

Všimnite si, že keď nebudeme filtrovať jazyk medziosobnostnej komunikácie, keď si ho nebudeme všímať, keď necháme voľný priechod citom, emóciám, potom sa človek správa maximálne uvoľnene, hovorí nerozmyslené slová, čím prekračuje pomyselnú hranicu. Jeho slová začínajú urážať nielen toho, s kým komunikuje, nielen jeho blížneho, ale aj Boha.

Teda, jazyk je náboženstvo človeka. A podľa toho, akým jazykom ľudia komunikujú, môžeme posúdiť ich náboženstvo. Tam, kde je mnoho hádok a je tam niečo nevhodné, je potrebné ihneď a súrne s tým niečo urobiť tak, aby boli vytvorené filtre, očistné zariadenia, ktoré by nedopustili vtrhnutie tohto jedu do duše človeka, tohto smrtonosného zla, o ktorom píše Jakub vo svojom liste.

Keď sa vrátíme k Listu Jakuba 3,9-11, kde čítame, že jazyk môže plniť dvojité úlohu. Jazyk môže mať dvojitý život. Môže to tak byť, ale nemalo by to tak byť. Jakub to objasňuje takto:

„Ním dobrorečíme Pánovi a Otcovi, ním preklíname ľudí stvorených na podobu Božiu; 10 z tých istých úst vychádza dobrorečenie a preklínanie. Bratia moji, to nemá tak byť! 11 Či z prameňa tým istým otvorom vyviera sladká a horká voda? 12 Či figovník, bratia moji, môže rodiť olivy, alebo vinič figy? Ani slaný (prameň) nevydáva sladkú vodu.“

Jakub tu kladie niekoľko rečníckych otázok. Spája reč človeka s náboženstvom človeka. Jazykom oslavujeme Boha a tým istým jazykom preklíname človeka. A Jakub tu upresňuje „človeka stvoreného na Božiu podobu“.

Čiže zlorečenie voči Bohu sa začína od zlorečenia voči človekovi. To, ako komunikujeme medzi sebou buď oslavuje Boha alebo Mu to spôsobuje hanbu. Samozrejme, človek nemusí byť vôbec veriaci alebo môže hovoriť, že je dostatočne silná osobnosť a neklania sa žiadnemu Bohu, nech sa páči.

Ale taký človek nemá právo urážať iných ľudí a Jakub tu hovorí, že tu nesmie existovať rozdvojenosť. Jazyk musí slúžiť vyššiemu cieľu, vyššiemu zmyslu človeka a vyššiemu zmyslu uctievania Boha. Pomocou jazyka spievame piesne, modlíme sa, podporujeme jeden druhého, pomáhame si navzájom v živote.

Aby sme nežili podľa dvojitého štandardu, aby z jedného prameňa nevyvierala sladká aj horká voda, Jakub hovorí: Nemá to tak byť moji bratia a sestry!

M: Naozaj, človek sa bojí povedať niečo proti Bohu, predsa v ľudských srdciach exituje určitý strach voči Bohu. Ale čo sa týka našich blízkych, ľudí z mäsa a krvi, takisto hriešnych ľudí, ktorí aj nám ubližujú, ktorí nám skrížia cestu, tu si často nedávame pozor. Určite si treba pamätať, že veľa ľudí si myslí o sebe, že nepoužívajú vulgárne slová, nepoužívajú žargóny a ostatné už nie je dôležité. To znamená, že sa môžem pohádať, môžem použiť nejaké ostré slovo voči niekomu, však čo, veď sme predsa ľudia, veď Boh nám to odpustí. Môžem aj zaklamať, niekoho posudzovať, niekoho uraziť. Je veľmi dôležité sledovať svoju reč.

J.D.: Správne hovoríte, no mne sa zdá, že je to skôr výnimka ako bežné pravidlo. Takých ľudí, akých ste opísali, je menšina. Vo väčšine prípadov je to tak, že keď človek prestupuje hranicu pravdy a lži, keď človek prekračuje hranice, ktoré určujú dôstojnosť a česť iného človeka, nemyslím si, že taký človek bude veľmi dôsledný v jazyku, ktorý používa. Pravdepodobne takýto človek dá voľný priechod všetkým pocitom a vulgárnym slovám, ktoré sú v ňom a nakoniec to vyústi do otvorených urážok. Je možné byť pedantom a starať sa o očisťovanie reči, to je dobré, ale pritom môžeme prekračovať iné zákonitosti spolužitia s inými ľuďmi.

A predsa, keď sa pozrieme na našu spoločnosť celkovo, keď si pozrieme slová napísané na stenách, domoch, uliciach, na plotoch, na fasádach domov a všade, kde sa dá, keď si pozrieme niektoré relácie alebo časopisy, ktoré vychádzajú v obrovských nákladoch, zdá sa mi, že väčší problém je práve v tom, že všetko je dovolené, vo vulgarizácii nášho jazyka, ktorý vidíme v posledných 10-15 rokoch.

Keď sa pozrieme hlbšie do minulosti, do 20-tych rokov minulého storočia, do obdobia októbrovej revolúcie, jeden z významných sociológov tej doby Sorokin analyzoval, čo sa odohralo s rečou človeka ako výsledok sociálneho prevratu z októbra 1917. Vidíme, ako sa marginálne stalo určujúcim. To, čo bolo na periférii, sa zrazu stalo jadrom. Nastal úpadok jazyka a to, čo ja nazývam prekrstienie jazyka.

Pozrite sa na názvy zastávok, dedín – Trojické, Blahoprajná, - to sú slová z evanjelia. No niekedy vidíme aj iné názvy, ktoré nemajú nič spoločné s evanjeliom, ale sú to názvy spojené s ateistickou mocou, ktorá sa rozhodla, že urobí preprogramovanie národa a práve táto moc dala voľný priechod tomu, aby sa to marginálne, nenormatívne rečové vyjadrovanie stalo normou, ktorá vytlačila kresťanskú správu evanjelia na perifériu.

Toto je to, čo bolo zasiaté a čo dnes musíme žať. A nemáme inú cestu, ako sa od toho očistiť, okrem možnosti o tom hovoriť a dávať príklady inej, správnej reči, ako naučiť svoje deti, aby mali citlivý vzťah k reči. To je to, prečo o tom hovoríme a Jakub to veľmi jasne hovoril, pretože videl zákonitosť a spojitosť medzi rečou človeka a mysľou človeka.

Práve on by mal dostať Nobelovu cenu, pretože urobil duchovný objav a hovorí, že to sú nebezpečné veci, ako medzi sebou komunikujete, pretože to otvára prístup k srdcu človeka, programuje to daného človeka. Ak nie je človek naprogramovaný na dobro, na čistotu, na slušnosť – a to by malo odlišovať človeka, ktorý je stvorený na Boží obraz a podobu – môže ho niekto iný naprogramovať na niečo iné a vidíme výsledky toho „programovania“. Dovolím si použiť metaforický jazyk.

Treba si pamätať, že mozog funguje v určitom myšlienkovom systéme. Reč človeka a mozog človeka sú dve neoddeliteľné veci. A evanjelium v osobe Ježiša Krista, ktorý sám seba nazval Slovom, sa ponáhľal človeku na pomoc, aby vytlačil to otrávené, jedovaté a zamenil to na čisté a ušľachtilé. Preto nám apoštol Pavel radí, nech žiadne hnilobné slovo nevychádza z vašich úst, ale len slová dobré, čisté, slová podpory inému človeku. V tom je naša nádej, pretože inú cestu jednoducho nemáme.

A keď spoločnosť nezačne toto počúvať, keď to spoločnosť nepochopí a neobjaví pre seba tento duchovný zákon, tak mám tú smelosť povedať, že takáto spoločnosť nebude mať budúcnosť. Takáto spoločnosť odsudzuje samú seba na postupné zomieranie.

M: Naozaj vidím, že táto téma je veľmi vážna. Chcela by som zdôrazniť ešte jednu vec. Napr. vezmeme si úprimne veriaceho človeka. Samozrejme, že sa nebude vyjadrovať necenzúrne. Možno nebude ani hrubo rozprávať. Predtým, ako bude hovoriť, bude premýšľať ako a čo povedať, no nie vždy sa to podarí, pretože neexistuje hranica na zdokonaľovanie sa človeka. Myslím, že aj keď nebudeme používať urážlivé slová, aj tak môžeme človeka uraziť. Napríklad nevhodným žartovaním, vtipom, netaktnosťou. To je veľmi vážne.

J.D.: Súhlasím. Na kresťanovi leží zodpovednosť aj za toto. V žiadnom prípade nechcem povedať, že to nemá význam. Keď sa pozrieme na kvantitu a kvalitu cesta, z ktorého sa peče

osobnosť, národ a pozrieme sa na množstvo soli, ktorá by sa mala prejavíť v živote tohto národa t.j. hovorím teraz o kresťanstve v celkovej nekresťanskej spoločnosti, tak vidíme, že to je to isté, ako keď Dávid vychádzal na boj s Goliášom. Áno, Dávid síce zvíťazil, no tu nevidíme, že by tu zvíťazilo jednoduché riešenie, zobrať kameň a hodiť, tak to nefungovalo.

Ak bola nejaká rieka niekoľko desaťročí znečisťovaná, nie je možné ju očistiť za pár rokov. Bude potrebné znova niekoľko desaťročí, aby sa očistila. Čiže, tu je problém oveľa hlbší. Súhlasím s tým, že kresťan nemá ani právo, ani možnosť sa skrývať a povedať, toto nerobím, takéto vulgárne slová nepoužívam a dať si pomyselnú kvačku, Bože toto som splnil, dúfam, že si to videl a preto maj to na mysli, keď budeš určovať môj osud. Toto v žiadnom prípade. Ľudia si dovoľujú vyslovovať rôzne žarty, vtipy, dvojzmyselnosti a pritom si myslia: „veď to nerobím až tak zle ako ostatní, ktorí ...“. Ježiš tiež hovoril o takomto náboženskom štýle života.

A preto, keď už niečo chceme vyžadovať od reči, tak treba vyžadovať to najvyššie. Tu nie až taký dôležitý zákaz používania určitých slov, ako skôr treba klásť dôraz na vnútorného ducha. Teda, mala by existovať vnútorná dobroprajnosť kresťana vo vzťahu k druhému človeku. Je jedno, či je ten druhý človek kresťan alebo nie. Toto má odlišovať kresťanský život. Hovorím o tej „slanosti“.

Vrátim sa k tomu, z čoho sme začali. Chcel by som zdôrazniť, že s týmito vecami nie sú žarty, správanie sa človeka k človeku v našej spoločnosti je veľká a dôležitá záležitosť.

Viete, ako niektorí učitelia v školách priam kričia, plačú a kvília? Dokonca sa musia súdiť s rodičmi niektorých svojich žiakov, pretože verejne počujú na svoju adresu urážky, ktoré im nedovolia normálne žiť, pracovať a spať. Rozmer tohto problému je veľmi veľký. Keby sme si prečítali začiatok 3. kapitoly v liste Jakuba, zistíme, že Jakub tu hovorí, že najväčšia zodpovednosť je práve na učiteľoch. Ako učia, ako rozprávajú, aký jazyk používajú. Práve preto je odchodovosť učiteľov veľmi vysoká a nájsť dobrého učiteľa je veľmi zložitú. Učiteľ nie je len ten, kto stojí v triede, alebo za katedrou na vysokej škole. Učiteľom je staršie pokolenie voči mladšiemu, otec vo vzťahu k synovi, matka voči svojej dcére. Tu je začiatok vyučovania. Tu sa alebo učí čistá, ušľachtilá reč alebo sa tu už formuje nečistá, špinavá, otrávená, zničujúca reč človeka. A preto ďalší život človeka bude taký, aká je jeho reč.

M: Jurij Nikolajevič, ďakujem vám za rozhovor, náš čas sa priblížil ku koncu. Ďakujeme, že ste sledovali reláciu Otvorená kniha. Píšte nám, budeme čakať na vaše odozvy. Dovidenia.

Preložené a natitulkované so súhlasom www.3angels.ru.

